Πρὸς Τίτον

Παύλος, δούλος θεού, ἀπόστολος δὲ Ἰησού χριστού, 1 κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν¹ θεού καὶ ἐπίγνωσιν² ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν,³ ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ῆν 2 ἐπηγγείλατο⁴ ὁ ἀψευδὴς⁵ θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων, 3 ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι⁴ ὁ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος⁵ ἡμῶν θεού, Τίτῳ² γνησίῳ¹⁰ τέκνῳ κατὰ 4 κοινὴν¹¹ πίστιν: χάρις, ἔλεος,¹² εἰρήνη ἀπὸ θεού πατρός, καὶ κυρίου Ἰησού χριστού τοῦ σωτῆρος⁵ ἡμῶν.

Τούτου χάριν ^{13} κατέλιπόν ^{14} σε ἐν Κρήτη, ^{15} ἵνα τὰ 5 λείποντα ^{16} ἐπιδιορθώση, ^{17} καὶ καταστήσης ^{18} κατὰ

https://biblicaltext.com

¹ ἐκλεκτός, chosen, elect. ² ἐπίγνωσις, εως, ἡ, knowledge, discernment. ³ εὐσέβεια, ας, ἡ, godliness, piety. ⁴ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ⁵ ἀψευδής, unable to lie, truthful. ⁶ κήρυγμα, τος, τό, proclamation, preaching. ⁻ ἐπιταγή, ῆς, ἡ, command, commandment. ⁶ σωτήρ, ῆρος, ὁ, savior, deliverer. ⁶ Τίτος, ου, ὁ, Titus. ¹⁰ γνήσιος, genuine, true. ¹¹ κοινός, common, unclean. ¹² ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ¹³ χάριν, in favor of, for the pleasure of. ¹⁴ καταλείπω, leave, leave behind. ¹⁵ Κρήτη, ης, ἡ, Crete. ¹⁶ λείπω, leave, leave behind. ¹⁻ ἐπιδιορθόω, set right, correct in addition. ¹ỗ καθίστημι, set, constitute.

Πρὸς Τίτον 1:6 Byzantine NT

πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι διεταξάμην: εἴ τίς 6 ἐστιν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορία ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. Δεῖ 7 γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς θεοῦ οἰκονόμον: μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, ὰλλὰ φιλόξενον, 8 φιλάγαθον, άσωρονα, δίκαιον, ὅσιον, έγκρατῆ, 9 ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἴνα δυνατὸς ῇ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλία τῷ τῷ ὑγιαινούσῃ, αλὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ελέγχειν. ^{22}

Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ 10 φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ περιτομῆς, οὐς δεῖ 11 ἐπιστομίζειν: οἴτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν, το και το κα

¹ διατάσσω, command, give orders to. ² ἀνέγκλητος, above reproach, blameless. ³ κατηγορία, ας, ή, accusation, charge. ⁴ ἀσωτία, ας, ή, dissipation, debauchery. ⁵ ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. ⁶ ἐπίσκοπος, ου, ό, superintendent, overseer. ⁷ οἰκονόμος, ου, ό, manager, steward. ⁸ αὐθάδης, self-willed, stubborn. ⁹ ὀργίλος, inclined to anger, quick tempered. ¹⁰ πάροινος, ου, ό, addicted to wine, drunken. ¹¹ πλήκτης, ου, ό, bully, contentious person. ¹² αἰσχροκερδής, greedy of base gain, avaricious. ¹³ φιλόξενος, hospitable. ¹⁴ φιλάγαθος, loving what is good. ¹⁵ σώφρων, self-controlled, sensible. ¹⁶ ὅσιος, righteous, pious. ¹⁷ ἐγκρατής, self-controlled, disciplined. ¹⁸ ἀντέχομαι, hold, hold fast. ¹⁹ διδασκαλία, ας, ή, teaching, doctrine. ²⁰ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ²¹ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ²² ἐλέγχω, convict, reprove. ²³ ματαιολόγος, ου, ό, talking idly, and empty talker. ²⁴ φρεναπάτης, ου, ό, deceiver, misleader. ²⁵ μάλιστα, especially, most of all. ²⁶ ἐπιστομίζω, silence, stop the mouth. ²⁷ ἀνατρέπω, overturn, upset.

Byzantine NT Πρὸς Τίτον 1:12

διδάσκοντες $\ddot{a}$ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ¹ κέρδους² χάριν. $\ddot{a}$ Εἶπέν 12 τις έξ αὐτῶν, ἴδιος αὐτῶν προφήτης, Κρῆτες άει⁵ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες άργαί. Η μαρτυρία 13 αὕτη ἐστὶν ἀληθής. ^{9} Δ ι' ἣν αἰτίαν ^{10} ἔλεγχε ^{11} αὐτοὺς άποτόμως, $^{^{12}}$ ἴνα ὑγιαίνωσιν $^{^{13}}$ ἐν τῆ πίστει, μὴ 14προσέχοντες ^{14} Ἰουδαϊκοῖς ^{15} μύθοις, ^{16} καὶ ἐντολαῖς άνθρώπων ἀποστρεφομένων ^{17} την ἀλήθειαν. Πάντα 15 μὲν καθαρὰ ^{18} τοῖς καθαροῖς: ^{18} τοῖς δὲ μεμιασμένοις ^{19} καὶ ἀπίστοις ^{20} οὐδὲν καθαρόν: ^{18} ἀλλὰ μεμίανται ^{19} αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς ^{21} καὶ ἡ συνείδησις. Θεὸν 16 δμολογοῦσιν²² εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ^{23} ὄντες καὶ ἀπειθεῖς ^{24} καὶ πρὸς πᾶν ἔργον άγαθὸν ἀδόκιμοι.25

¹ αἰσχρός, shameful, base. ² κέρδος, ους, τό, gain, profit. ³ χάριν, in favor of, for the pleasure of. ⁴ Κρής, ητός, ὁ, Cretan. ⁵ ἀεί, always, ever. ⁶ ψεύστης, ου, ὁ, liar, deceiver. ⁻ γαστήρ, τρος, ἡ, belly, womb. ⁶ ἀργός, inactive, idle. ⁰ ἀληθής, true, unconcealed. ¹⁰ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ¹¹ ἐλέγχω, convict, reprove. ¹² ἀποτόμως, severely, rigorously. ¹³ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ¹⁴ προσέχω, take head of, attend to. ¹⁵ Τουδαϊκός, Jewish, Judaic. ¹⁶ μῦθος, ου, ὁ, fable, myth. ¹⁻ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ¹⁶ καθαρός, clean, pure. ¹⁰ μιαίνω, stain, defile. ²⁰ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ²¹ νοῦς, ὁ, mind, reasoning faculty. ²² ὁμολογέω, confess, profess. ²³ βδελυκτός, abhorrent, detestable. ²⁴ ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ²⁵ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected.

Πρὸς Τίτον 2:2 Byzantine NT

Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῆ ὑγιαινούση διδασκαλία: ^{3} 2 πρεσβύτας τηφαλέους είναι, σεμνούς, σώφρονας, ύγιαίνοντας ^{2} τῆ πίστει, τῆ ἀγάπη, τῆ ὑπομονῆ: 3 πρεσβύτιδας⁸ ώσαύτως⁹ ἐν καταστήματι¹⁰ ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μὴ οἴνω πολλῶ δεδουλωμένας, 12 καλοδιδασκάλους, 13 ἵνα σωφρονίζωσιν 14 τὰς νέας 15 4 φιλάνδρους 16 είναι, φιλοτέκνους, 17 σώφρονας, άγνάς. 18 5 οἰκουρούς, 19 ἀγαθάς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις άνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῆται: 6 τοὺς νεωτέρους 15 ώσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν: 20 7 περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος²¹ τύπον²² καλῶν ἔργων, ἐν τῆ διδασκαλία ἀδιαφθορίαν, ²3 σεμνότητα, ²4 άφθαρσίαν, 25 λόγον ὑγιῆ, 26 ἀκατάγνωστον, 27 ἵνα ὁ ἐξ 8ἐναντίας ^{28} ἐντραπῆ, ^{29} μηδὲν ἔχων περὶ ἡμῶν λέγειν

¹ πρέπω, be clearly seen, be fitting. ² ὑγιαίνω, be in good health, am well. ³ διδασκαλία, ας, ή, teaching, doctrine. ⁴ πρεσβύτης, ου, ό, old man. ⁵ νηφαλέος, sober, temperate. ⁶ σεμνός, honorable, dignified. ⁷ σώφρων, self-controlled, sensible. ⁸ πρεσβύτης, ιδος, ή, older woman, elderly lady. ⁹ ὡσαύτως, likewise. ¹⁰ κατάστημα, τος, τό, behavior, demeanor. ¹¹ ἱεροπρεπής, reverent. ¹² δουλόω, enslave, bring under subjection. ¹³ καλοδιδάσκαλος, teaching what is good. ¹⁴ σωφρονίζω, encourage, advise. ¹⁵ νέος, new, young. ¹⁶ φίλανδρος, love for a husband. ¹⁷ φιλότεκνος, loving one's children. ¹⁸ ἀγνός, pure, holy. ¹⁹ οἰκουρός, housekeeper. ²⁰ σωφρονέω, be of sound mind, judgment. ²¹ παρέχω, offer, afford. ²² τύπος, ου, ό, mark, example. ²³ ἀδιαφθορία, ας, ή, incorruptibility, soundness. ²⁴ σεμνότης, ητος, ή, seriousness, dignity. ²⁵ ἀφθαρσία, ας, ή, incorruptibility, immortality. ²⁶ ὑγιής, whole, healthy. ²⁷ ἀκατάγγωστος, beyond reproach, uncondemned. ²⁸ ἐναντίος, opposite, hostile. ²⁹ ἐντρέπω, turn about, reverence.

Byzantine NT Πρὸς Τίτον 2:9

φαῦλον. Δούλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν 9 πᾶσιν εὐαρέστους ^{3} εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, ^{4} μὴ 10 νοσφιζομένους, άλλὰ πίστιν πᾶσαν ἐνδεικνυμένους άγαθήν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν. Ἐπεφάνη το γὰρ ἡ γάρις τοῦ 11 θεοῦ ἡ σωτήριος πασιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα ^{12} 12 ήμᾶς ἵνα, ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν13 καὶ τὰς κοσμικὰς ^{14} ἐπιθυμίας, σωφρόνως ^{15} καὶ δικαίως ^{16} καὶ εὐσεβῶς ^{17} ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσδεχόμενοι ^{18} 13 τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν 19 τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ^{8} ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, δς ^{14} ἔδωκεν έαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ^{20} ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας,²¹ καὶ καθαρίση ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ^{22} ζηλωτὴν ^{23} καλῶν ἔργων.

¹ φαῦλος, worthless, bad. ² δεσπότης, ου, ὁ, master, lord. ³ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ⁴ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ⁵ νοσφίζω, rob, set apart. ⁶ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ⁷ διδασκαλία, ας, ή, teaching, doctrine. ⁸ σωτήρ, ῆρος, ὁ, savior, deliverer. ⁹ κοσμέω, adorn, put into order. ¹⁰ ἐπιφαίνω, appear, shine. ¹¹ σωτήριος, saving, bringing salvation. ¹² παιδεύω, teach, educate. ¹³ ἀσέβεια, ας, ή, ungodliness, impiety. ¹⁴ κοσμικός, earthly, worldly. ¹⁵ σωφρόνως, soberly, sensibly. ¹⁶ δικαίως, righteously, justly. ¹⁷ εὐσεβῶς, in a godly manner, piously. ¹⁸ προσδέχομαι, receive, wait for. ¹⁹ ἐπιφάνεια, ας, ή, appearance, appearing. ²⁰ λυτρόω, ransom, liberate. ²¹ ἀνομία, ας, ή, lawlessness, iniquity. ²² περιούσιος, chosen, special. ²³ ζηλωτής, οῦ, ὁ, Zealot, zealot.

Πρὸς Τίτον 2:15 Byzantine NT

Ταῦτα λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ ἔλεγχε¹ μετὰ πάσης 15 ἐπιταγῆς.² Μηδείς σου περιφρονείτω.³

αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις 3 Υπομίμνησκε⁴ ύποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν,⁵ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν έτοίμους είναι, μηδένα βλασφημείν, ἀμάχους είναι, 2 ἐπιεικεῖς, ^{8} πᾶσαν ἐνδεικνυμένους ^{9} πραότητα ^{10} πρὸς πάντας ἀνθρώπους. ήμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς 3 ἀνόητοι, ^{11} ἀπειθεῖς, ^{12} πλανώμενοι, δουλεύοντες ^{13} ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ^{14} ποικίλαις, ^{15} ἐν κακία ^{16} καὶ φθόνω διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους. 4"Ότε δὲ ἡ χρηστότης²⁰ καὶ ἡ φιλανθρωπία²¹ ἐπεφάνη²² τοῦ σωτῆρος ^{23} ἡμῶν θεοῦ, οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν 5 δικαιοσύνη ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον²⁴ ἔσωσεν ήμᾶς, διὰ λουτρο $\tilde{v}^{25}$

¹ ἐλέγχω, convict, reprove. ² ἐπιταγή, ῆς, ἡ, command, commandment. ³ περιφρονέω, disregard, look down on. ⁴ ὑπομιμνήσκω, remind, remember. ⁵ πειθαρχέω, obey authority, obey one in authority. ⁶ ἔτοιμος, ready, prepared. ⁻ ἄμαχος, uncontentious, peaceable. ፆ ἐπιεικής, yielding, gentle. ፆ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ¹¹ πραθτης, mildness, gentleness. ¹¹ ἀνόητος, foolish, thoughtless. ¹² ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ¹³ δουλεύω, serve, am a slave. ¹⁴ ἡδονή, ῆς, ἡ, pleasure, lust. ¹⁵ ποικίλος, varied, manifold. ¹⁶ κακία, ας, ἡ, malice, evil. ¹⁻ φθόνος, ου, ὁ, envy, grudge. ¹ጾ διάγω, spend one's life, live. ¹⁰ στυγητός, hateful, loathsome. ²⁰ χρηστότης, ητος, ἡ, goodness, kindness. ²¹ φιλανθρωπία, ας, ἡ, (loving) kindness, love for mankind. ²² ἐπιφαίνω, appear, shine. ²³ σωτήρ, ῆρος, ὁ, savior, deliverer. ²⁴ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ²⁵ λουτρόν, οῦ, τό, bath, washing.

Byzantine NT Πρὸς Τίτον 3:6

παλιγγενεσίας ^{1} καὶ ἀνακαινώσεως ^{2} πνεύματος ἁγίου, 6 οῦ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως, διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, ἵνα δικαιωθέντες τῆ ἐκείνου 7 χάριτι, κληρονόμοι γενώμεθα κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαί 8 σε διαβεβαιοῦσθαι, τίνα φροντίζωσιν καλών ἔργων προΐστασθαι' οἱ πεπιστευκότες θεῷ. Ταῦτά ἐστιν τὰ καλὰ καὶ ὡφέλιμα 10 τοῖς ἀνθρώποις: μωρὰς 11 δὲ 9 ζητήσεις 12 καὶ γενεαλογίας 13 καὶ ἔρεις 14 καὶ μάχας 15 νομικὰς ^{16} περιΐστασο: ^{17} εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς ^{18} καὶ μάταιοι. ^{19} Αἰρετικὸν ^{20} ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ 10δευτέραν νουθεσίαν ^{21} παραιτοῦ, ^{22} είδὼς ἐξέστραπται²³ ὁ τοιοῦτος, καὶ ἁμαρτάνει, αὐτοκατάκριτος.24

¹ παλιγγενεσία, ας, ή, renewal, rebirth. ² ἀνακαίνωσις, εως, ή, renewal, renewing. ³ ἐκχέω, pour out, shed. ⁴ πλουσίως, richly, abundantly. ⁵ σωτήρ, ῆρος, ό, savior, deliverer. ⁶ κληρονόμος, ου, ό, heir, inheritor. ⁷ διαβεβαιόομαι, speak confidently, insist. ⁸ φροντίζω, be intent on, be careful about. ⁹ προΐστημι, rule. ¹⁰ ὡφέλιμος, useful, profitable. ¹¹ μωρός, foolish, stupid. ¹² ζήτησις, εως, ή, debate, controversy. ¹³ γενεαλογία, ας, ή, genealogy. ¹⁴ ἔρις, ιδος, ή, strife, contention. ¹⁵ μάχη, ης, ή, fight, conflict. ¹⁶ νομικός, pertaining to the law. ¹⁷ περιΐστημι, stand around, avoid. ¹⁸ ἀνωφελής, unprofitable, useless. ¹⁹ μάταιος, vain, useless. ²⁰ αίρετικός, factious, causing division. ²¹ νουθεσία, ας, ή, admonition, instruction. ²² παραιτέομαι, make excuse, refuse. ²³ ἐκστρέφω, turn aside, pervert. ²⁴ αὐτοκατάκριτος, self-condemned.

Πρὸς Τίτον 3:12 Byzantine NT

"Όταν πέμψω Άρτεμᾶν¹ πρός σε ἢ Τυχικόν,² 12 σπούδασον³ ἐλθεῖν πρός με εἰς Νικόπολιν:⁴ ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.⁵ Ζηνᾶν⁶ τὸν νομικὸν⁻ καὶ 13 Ἀπολλώ⁵ σπουδαίως³ πρόπεμψον,¹⁰ ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπη.¹¹ Μανθανέτωσαν¹² δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι¹³ καλῶν 14 ἔργων προΐστασθαι¹⁴ εἰς τὰς ἀναγκαίας¹⁵ χρείας, ἵνα μὴ ὧσιν ἄκαρποι.¹6

Άσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. Ἄσπασαι τοὺς 15 φιλοῦντας 17 ἡμᾶς ἐν πίστει.

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

¹ Άρτεμᾶς, ᾶ, ὁ, Artemas. ² Τυχικός, οῦ, ὁ, Tychicus. ³ σπουδάζω, hasten, be eager. ⁴ Νικόπολις, εως, ἡ, Nicopolis. ⁵ παραχειμάζω, winter, pass the winter. ⁶ Ζηνᾶς, ᾶν, ὁ, Zenas. ⁷ νομικός, pertaining to the law. ⁸ Άπολλῶς, ὁ, Apollos. ⁹ σπουδαίως, with haste, diligently. ¹⁰ προπέμπω, send before, send forth. ¹¹ λείπω, leave, leave behind. ¹² μανθάνω, learn, ascertain. ¹³ ἡμέτερος, our, our own. ¹⁴ προΐστημι, rule. ¹⁵ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ¹⁶ ἄκαρπος, unfruitful, barren. ¹⁷ φιλέω, love, kiss.